

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — 3.-	Negyedévre — — — — 3.60
Félévre — — — — 6.-	Félévre — — — — 7.-
Egész évre — — — — 12.-	Egész évre — — — — 14.-

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések: petit szállításal, díjazás szerinti.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Erős ellenzék.

Budapest, június 14.

Gróf Apponyi Albert jászberényi beszámolójában, melyben ismét kibontotta az ellenzéki lobogót, rámutatott azokra a körülményekre, melyek őt és híveit a szabadelvű pártból való kilépésre birták. Apponyi nem bizik abban sem, hogy gróf Tisza István beváltsa azokat a nemzeti követelményeket, melyeknek keresztülvitelét megígérte. Sőt Apponyi látja már visszatérni az egész régi Tisza Kálmán-féle rendszert, minden büneivel, minden korrupciójával. Ezzel helyezkedik ő szembe s míg támadásra készül, ismételen a nemzeti jogok védelmezőjévé válik. Minden nemzetitlen, korrupcionális törekvés megállítására Apponyi erős ellenzékot akar teremteni. Erős, a közéleti tisztaságot mindenek fölé helyező ellenzékot. Vajjon sikerül-e ez neki ebben az országban, ahol Tisza Kálmán uralkodása óta a meggyőződés vásári árucikké süllyedt alá?

Nézzük csak, hány ellenzék van ma a magyar képviselőházban. Van először a magát még mindig függetlenségének nevező Kossuth Ferencpárt. Ez az a bizonyos műellenzék, melynek ereje abban merül ki, hogy vezetői titkos paktumokat kötnek a kormányférfiakkal. A párt egyekben nagyon vegyes politikai társaság s rendelkezik jótorku férfiakkal, akik még néha nemcsak a magyar agráriusokat, hanem a kormányt is szidják. Ennek a pártnak tényleges vezére Barta Ödön máramarosi védőügyvéd, míg Kossuth Ferenc a Duna jobb partján csak a pártvezérei színek fogyó glóriájába takarózik. Ettől a párttól nem várhatja a nemzet, hogy esetleg megvédelmezze a kormányzati korrupció ellen. Ez a párt már a valóságban annyira összeforrott a kormányval, hogy csak ott ellenzékesskedik, ahol azt megengedik neki.

Másodszor ott van a néppárt. Ez már keményebb és komolyabb ellenzék s eltekintve az egyházpolitikai céloktól való küzdelmétől, harcol a nemzeti jogokért is. Azután ott van az Ugron-párt a maga radikális kis csapatával s azzal a jelszóval, hogy a gárda meghal, hanem magát meg nem adja. Ott van ezután néhány ide-oda vacilláló pártonkívüli s végül ott van a legújabb ellenzéki párt, a Bánffy-párt. Nos ennek a pártnak vezére báró Bánffy Dezső, Magyarországnak egykori miniszterelnöke s a kormányzati korrupciónak nagymestere. Ez most megtagadva multját, követel és ígér egységes magyar nemzeti államot, magyar udvartartást, magyar hadsereget, magyar vezényszót, önálló vámterületet s minden egyebet. Ám a magyar közvélemény, amint nem bizik Bánffy ígéreteiben, úgy nem veszi komolyan Bánffy pártjának követeléseit. Lehet, hogy ez a párt még megszaporodik néhány taggal, de dacára minden lipótvárosi dobverésnek, ez a párt soh'sem fog gyökeret

verni a nemzet szívében. Ugy van itt ugyanis meggyőződve mindenki, hogy Bánffy Dezső nem azért küzd, amit hirdet, hanem azért, amit nem hirdet: a hatalom újból való elnyeréseért. És, ha csakugyan elnyerné, akkor lenne ismét ami volt, vagy még rosszabb.

Apponyi ellenzéke, mely, tudjuk, hogy a legfontosabb nemzeti aspirációkért küzd, mely ebben az országban a magyar hegemoniát akarja megteremteni, a parlamenti ellenzéknek itt felsorolt árnyalataiból nem szaporodhatik. Néha együtt küzdhet egyik-másik csoporttal, de abból nem szivhat felegyedeket magába. Honnét fog tehát megszaporodni gróf Apponyi Albert pártja még a választások előtt? Mi azt hisszük, hogy a kormánypártból. Vannak ott még teljesen független férfiak, akik máris kikiváncsoznak ebből a pártból. És amint visszaállítja gróf Tisza István az édesatyja rendszerét, olyan mértékben hidegülnék el tőle a vagyoniilag is független politikusok, akikben nem ágaskodik sem a magas hivatal, sem a kitüntetések után vágyakozó stréberkedés. Avagy bent maradhatnak-e az agráriusok a kormányt támogató pártban, ha az ő követeléseik ott nem találnak kielégítést. Ha az uzsoratorvény megszigorításából nem lesz semmi. Ha a szövetkezeteket üldözőbe veszik, amint már Hieronymi ur megkezdte. Ha Magyarország földművelési érdeke ismét csak ötödik kerék lesz a kocsiban s az egész kormányzatra Sándor Pálék nyomják rá az ő merkantilis érdekeiknek kóser bélyegét? Vajjon bent maradnak-e ezek után az agráriusok? Bent maradhatnak-e, hogy segítőt csapatai legyenek annak a kormányzatnak, mely az ő alkotásaiknak kirtásán fáradozik? Mi azt hisszük, nem maradhatnak bent és hogy nem is maradnak bent, az csak, amint mi sejtjük, nem is nagy idő kérdése. Az a nemzeti politika, amit Apponyi hirdet s az a gazdasági politika, melyet az agráriusok hirdetnek, nagyon megférnek egy politikai keretben. De a Tisza-kormány merkantilizmusa nemcsak nemzeti érzés nélkül való, hanem halálos ellensége a jogos agrár-törekvéseknek. Ki fog ez tudódni nem soká, még pedig tényekben nyilatkozik meg. S akkor az agráriusoknak a nemzeti pártiakkal egyesülnök kell, a nemzetnek nemcsak anyagi, hanem politika-erkölcsi javaik megmentésére is. És ha ez az egyesülés megtörténik, akkor lesz a magyar parlamentnek egy oly egységes, tekintélyes, erős ellenzéke gróf Apponyi Albert vezérlete alatt, amely meg fogja akadályozni a magyar közélet ellen irányuló korrupcionális merényleteket, még ha a hatalom polcáról irányítanak is azokat.

Budapest, június 14.

A képviselőház szerdán, június 15-én délután 10 órakor ülést tart, melynek napirendjére az indemnitás tárgyalása van kitűzve. Az

ülés végén a honvédelmi miniszter fogja Lovász Márton és Artim Mihálynak korábbi interpellációira a válaszokat megadni.

Üdvözlések gróf Apponyi Alberthez. Gróf Apponyi Albertet vasárnapi jászberényi beszámolója és a nemzeti pártnak újra való megalakulása alkalmából számos híve üdvözölte. Harminc kilenc üdvözlő táviratot kapott.

Forgách László szabocsi földbirtokos a következő táviratban üdvözölte: Gondolatban veletek vagyok. A legteljesebb sikert óhajtom és remélve maradok változhatatlan híved és hű követőd.

Gróf Forgách István, Zemplén vármegyei nagybirtokos ezt táviratozta: Beszámolóid alkalmából legszívesebben üdvözöl tántorithatatlan híved.

Konczek István jászberényi polgármester: Szülőföldem választó polgárainak mai ünnepén betegségem ellenére részt venni óhajtok olyképpen, hogy hazánk legnagyobb államférfiát, városunk szeretett képviselőjét mély tisztelettel üdvözölöm és híveinkkel lelkesülve kiáltom: Éljen Apponyi Albert!

Ivánka István, a honv. vármegyei gazdasági egyesület elnöke: Köszöntöm a régi zászlót, mely újra lobog. Az eszményi államférfi igénytelen, de nagy bizalmú tisztelője.

Hevessy Bertalan volt képviselő: Onfeláldozó, nemes küzdelmekre reménytel tekint a nemzet. Az erő ennél a küzdelemnél nem a sokaságban, de a törvényes igazságban rejlik. Amíg a zászlót fenkölt személyed viszi, a jövőben bizhatunk. Vágyaidban talán mindenki, — szívben, lélekben rajongó tisztelettel és kitartó hűséggel sokan kísérünk.

Jagics József, Belder Károly, Medgyessy Béla dr., Huber Károly dr. (Mohács): Régi hívei változatlan hűséggel üdvözlik a vezért. Soha el nem muló ragaszkodással követik zászlaját.

Vásárhelyi László képviselő levélben mentette ki Jászberényből való elmaradását. A többi között ezt írja: Betegsémem akadályoz abban, hogy Jászberénybe menjek. Kérlek, hogy te, aki ismered az én határozottságomat, aki tudod, hogy azok a nemes irányok, amelyeknek te vagy a leghivatottabb interpretálója, az én gondolkodásomat is urajkád, add tudtára mindenkinek, hogy csupán betegsémem tartóztatott vissza a jászberényi utól. Különben pedig a legnagyobb lelkesedéssel fogok oldalad mellett harcolni. Jászberényi lelkes választóidat és elvtársaimat üdvözölve, vagyok igaz ragaszkodással őszinte híved.

A zurányi kerület választói Batthyány Tivadar grófot üdvözölték melegen abból az alkalomból, hogy Apponyihoz csatlakozott.

— Kövesse méltóságod — szól a távirat — hazánk e tündöklő csillagát, amint mi is mindenkor és mindenben követjük méltóságodat.

A honvédelmi miniszter jelentései. A képviselőház véderőbizottsága tegnap délután ülést tartott. Napirenden volt: A hadmentességi díjalap állásáról az 1902. évre vonatkozólag a honvédelmi miniszter jelentése, ugyanazon időre vonatkozólag a honvédelmi miniszternek a honvédelmi és belügyi miniszterek jelentései, a magyar kir. nevelő- és képzőintézetek állapotáról az 1903. évre vonatkozólag a honvédelmi miniszternek s végül a közös hadsereg katonai nevelő- és képzőintézeteiben a magyar ala-

pitványi helyekre elhelyezett ifjakról szóló honvédelmi miniszteri jelentés, amelyet a bizottság többsége tudomásul vett.

A harmadik pontnál *Bakonyi* Samu kérde, mi oka van annak, hogy a honvéd hadképző- és nevelőintézetekben a német nyelv tudását oly mértékben követelik, hogy annak különösen a színmagyar vidékek gyermekei megfelelni képtelenek levén, mintegy büntetésből alsóbbrendű intézetekbe való áthelyezéssel sújtatnak.

Gromon Dezső államtitkár válaszolja, hogy amennyiben a Ludoviceumtól kikerülők a Bécsújhelyről kikerültekkel egyenlő jogokat élvezhessenek, ezt kérni kellett a felségtől s ez a mi fiaink előnye, amiért is az «akadémia» elnevezés nem degradáció, hanem nyereség. A német nyelvre nézve, mivel ennek tudása a tisztnek csak előnye, ezért a növendékek ezt maguk is belátva, azt elsajátítani igyekeznek. De tisztán német nyelv nemtudása miatt hátránya nem lehet az ifjaknak.

Veszprémi küldöttség a földmívelésügyi miniszternél. A «Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület» küldöttsége *Kolossváry* József főispán vezetése alatt ma délben tisztelgett *Tallán* Béla földmívelésügyi miniszternél, ki a küldöttséget a képviselőházban fogadta. A küldöttség tagjai voltak a vezető főispánon kívül Veszprém vármegye legelőkelőbb gazdái, köztük *Rainprecht* Antal püspöki jószágkormányzó, *Bibó* Dénes, Hegyeshalmi *Fischer* Károly, *Horánszky* Lajos és *Pekár* Gyula orsz. képviselők s *Pauz* Ödön, a gazdasági egyesület titkára stb. *Kolossváry* József főispán fejezte ki köszönetét a miniszternek, hogy a folyó évben augusztus hó 28-án megnyitandó *veszprémi kiállítást* anyagi támogatásban részesítette s egyúttal meghívta a minisztert, hogy a kiállítást legyen szíves személyesen megnyitni. *Tallán* Béla miniszter válaszában örömmel adott kifejezést, hogy a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület híven teljesíti a gazdasági érdekek szolgálatát s szívesen megígérte, hogy a kiállítást megtekinti, illetve, hogy azt személyesen fogja megnyitni. A küldöttség tagjai örömmel fogadták a miniszter kijelentését s egyúttal felhasználták az alkalmat arra is, hogy a *balatonmenti bortermelő* 56 községnek Almádiban megtartott népgyűlése memorandumát a magyar borok védelme tárgyában átnyújtottak a miniszternek. A küldöttség még ugyanezen ügyben *Tisza* István miniszterelnöknél is tisztelgett, majd *Darányi* Ignác volt földmívelésügyi minisztert, mint a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület diszelnökét ke-

reste fel s üdvözölte, mint a «Magyar Gazdaszövetség» elnökét, meghíván őt is a veszprémi kiállítás alkalmából Veszprémben rendezendő országos gazdaságkongresszusra.

Az amerikai görög-katolikus magyar püspökség. Amint Newyorkból írják, a pápa Amerikába küldte *Satolli* bibeost, hogy tanulmányozza az Amerikában élő görög katolikus magyarok egyházi s egyéb viszonyait. *Satolli* jelentésétől függ tehát az amerikai magyar püspöki szék sorsa. *Satolli* nem idegen az újvilágban. Mint pápai nuncius, hosszabb időtöltött Amerikában.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, június 11.

Az ellenzék szinte szomjuhozta már a mai indemnyi-vitát, mert amikor a Tisza-kormány van a hatalmon, nemcsak a vetések, de a politika is sinyli a szárazságot. Valóban különös találkozás ez a véletlennek.

Ma azután megeredek a szónoklatok csatornái s a tisztelt képviselő urak kedvükre hazabeszélhették magukat. Természetesen a vita maga pusztá rekrimáció volt, semmi újat sem hallottunk, leszámítva *Marjay* Péter leleplezéseit, amelyek szintén csak részben sikerültek, mert az ülés végén *Lukács* miniszter lecáfolta azokat.

Hogy sorrendet tartsunk, *Darányi* Ferenc személyes kérdésben történt felszólalása után *Olay* Lajos nyitotta meg az indemnyi-vitát. Pattogott az öreg ur s a függetlenségi párt elszánt harcát helyezte kilátásba a kormány ellen az esetre, ha a miniszterelnök a kiegyezést az osztrákokkal a 14. szakasz alapján akarná megkötni.

Tisza István a fenyegetésre jóízűen kacagott, ami nagyon elkészerítette a függetlenségiéket.

A következő szónok *Sághy* Gyula volt, aki nagy érdeklődéssel kísért beszédében okolta meg úgy a maga, mint az újra született nemzeti párt bizalmatlanságát a jelen kormányval szemben.

A nap eseménye *Marjay* Péter leleplezése volt. Beszédje előtt felolvasta egyik nagybecsereki lapnak a cikkét, melyben a pénzügyminisztert akarják kompromittálni a trafikengedélyezések körül. Ahogyan *Marjay* az ő magyaros svádájával előadta a trafik-ügyet, meglehetősen kellemetlenül lepte meg a Házat s az érdeklődés

hirtelen a pénzügyminiszter felé fordult, mennyiben van igaz a leleplezésnek.

A következő szónokot, *Várady* Károlyt épp azért hallgatták türelmetlenül, mert semmire sem voltak másra kíváncsiak, csak arra, mit mond a pénzügyminiszter. *Lukács* László nem is hagyta várakozni a Házat, mert *Várady* után rögtön szólásra jelentkezett s elmondta, mi-ben áll ez a «trafik-panama», vagyis a trafikok bérleténél három körülményre vigyáz a miniszterium: az ajánlattevő «jó pénzügyi anyag-e», megbízható-e az ajánlkozó s végül csakis trafikokkal foglalkozik-e? Mert sok esetben a legolcsóbb ajánlattevő nem a legjobb ajánlattevő. A becseréki trafikbérletnél pedig a miniszteriumnak mind a három feltétele megvolt s noha nem is volt a legolcsóbb ajánlattevő, de legjobb volt az összesek között.

A miniszter kijelentései után a szenzációt a nagy szárazság hirtelen magába szivta s pusztán az emléke maradt meg.

Az indemnyi-vitát különben holnap folytatják. Az ülésről szóló részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: *Perczel* Dezső.

Jegyzők: *Nyegre* László, *Daróczy* Aladár és *Sturmán* György.

Elnök megnyitja az ülést s a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után előterjeszti az irománymányokat.

Napirend előtt

Darányi Ferenc kért szót. A pinchehelyi választás ügyében interpellációt intézett a honvédelmi miniszterhez. A miniszter a napokban választott az interpellációra. Ez alkalommal azt írta a Magyar Szó című lap róla, hogy ő pénzügyi interpellált s ez a vélemény a képviselői körökben is. Erre ki-elenti, hogy aki ezt hiszi róla, az rosszhiszemű, aki pedig ilyesmit mond róla, az rágalmaz.

Elnök. Ezek után rátérünk a napirendre. Következik

az indemnitás.

Olay Lajos: A javaslatl kapcsolatosan vizsgálódás alá veszi a kormány programját. Ami nemzeti van ebben a programban, az csak ígéret marad s nem valószínű, hogy megvalósul. A magyarság nem érvényesül, amint annak ebben az országban érvényesülni kellene. A katonai engedményekből semmi sem lesz. A katonai büntető perrendtartás is csak ígéret marad, mert a magyar nyelv érvényesülése miatt kell annak maradni. Nem lesz semmi a cimer és jelvény kérdésből sem. Az oktatásnak is magyar-

A mese.

Írta: *Bursics* Ernő.

Bármilyen tulhajtott kívánságnak lássék, igenis, azt hangoztatom: szenteljünk külön órát a mesének az iskolában!

— De hogyan lehet az eszközt céllá tenni? Hisz' a mese a tanításnak eszköze lehet csupán, nem pedig célja — hallom az ellenvetést.

Hát egyszerűen úgy, ahogyan céllá tudtuk tenni az éneket, a szív és kedélyképzésnek eszközt. Mert a mese, mint mese, előttem sem tanítási cél; hanem cél: az összefüggő szabad előadásra, az igazi beszélnitűdásra való nevelés.

Aztán cél: a nemzeti nevelés alapjainak a történelmi mondák, adomák stb. által már a népiskola legalsóbb osztályaiban való lerakása.

Ezeknek a céloknak legjobb eszköze a mese. De kívánám a külön órát a mesének másért is. Kívánám — mindeneket felülmuló, lélekéberítő varázshatásáért.

Erről a varázshatásról maga *Jókai*, a mi költőkirályunk, tanuskodik. «*Negyven év visszhangja*» című munkájában ezt írja önmagáról: «Az elemi iskolában volt egy kedves tanítóm, *Székelly* János; lecke után sokszor ott tartott s mesélt nekem régi szép adomákat *Mátyás* királyról, *Mária* Terézia udvari bolondjáról, stb... Ez aztán arra buzdított, hogy én is csináljak mesét: még pedig versben. Az első kísérlet arra buzdított, hogy még merészebb kísérletet tegyek. Volt egy utcán járó bolond a városban, aki mindig azt kiabálta, hogy: «urak a papok!» (nem is volt egészen bolond). Erről írtam verset. Egyszer odafenn járt Komáromban *Tóth* Lőrinc, akkor éppen a tudós Akadémiától pályakoszorúzott költő (Komárom a poéták hazája); meglátta az én két versemet,

elhozta Pestre, kiadatta az egyiket a «Regélő»-ben, a másikat a «Társalkodó»-ban, alányomatta az egész nevetem predikátumostól: kilenc éves. Ezzel el voltam jegyezve a muzsának.»

*Jókai*nak ez az önvallomása gondolkodóba ejthet minden tanítót. Mert ki tudja: a mi jó *Székelly* János kollegánk meséi nélkül lángra gyuladt volna-e valaha az a szikra, aki azóta annyi dicsőséget szerzett világszerte a magyar névnek?... És ez az önvallomás egymagában meg is győzhet mindenkit a mese óriási pedagógiai értékéről. Nappal világosabbá teszi azt a varázshatást, amit a fogékony gyermeki lélekre gyakorol.

Am fölmertül a kérdés, hogy a mesének ezt a kincsei erő, lélekéberítő varázshatását mi tanítók megbecsüljük-e kellőképpen? A kukorica-fosztás, a téli esték stb. meséinek a mi gyermekkori emlékezésünk szerint is annyira édes örömeit — ha másért nem: pihenésül az elcsigázott gyermeki értelemnek — bevisszük-e az iskolába?

Bizony, az erre a szomorú felelet, hogy nem. Rendszeres mesélésről a mi iskoláinkban szó sem lehet. Tanítunk a végtelenségig. De mesélni, főleg meséltetni, ha van is kedvünk, nincsen alkalmunk hozzá. Leköti időnköt a tantervben előirt rengeteg ismeretanyag. Így azután örülünk, ha növendékeink megértik a könyvből, vagy a szavaink után tanultakat. Ha annyira-mennyire értelmesen felelnek. De hogy valami hosszabb dolgot a saját szavaikkal összefüggően, örökös segítetés nélkül előadjanak: arra még tisztá magyar vidéken, osztott iskolában és tehetségezsebb tanítványainkkal sem igen gondolhatunk.

Még kevésbé gondolhatunk közepes vagy gyenge tehetségekkel, osztatlan iskolában, vagy az idegenek gyermekeket ezer nehézség közt magyar szó- a oktató állami iskolákban.

Hanem azért ezeknek a gyermekeknek és ezekben az iskolákban is kell tanítanunk a grammatikát...

Mert ha valami, úgy a mese, nevezetesen a törülmetszett népmese és a népmonda, a valóságos élő nyelv. Nemcsak művészi szerkezeténél, kerekded egész formájánál fogva, de a nyelvnek minden árnyalatát feltűntető fordulatai által. Ez kell a gyermeknek! Az idegen ajku gyermek meg éppen csak a mese által élheti bele magát a magyar nyelv szellemébe; tanulhat meg nemcsak magyarul, de valósággal magyaros zamattal, színnel és észjárással beszélni.

Ha ezt elismerjük: a gyakorlati megvalósítás alig ütközik nehézségekbe. Egyszerűen — fölhagyunk a lélekölő grammatizálással, elhagyjuk nyelvoktatásunknak holt részét és megkaptuk a meseórát. Holt része pedig most divatozó nyelvoktatásunknak szerintem mindaz, amit a gyermek a gyakorlati életben nem értékesíthet. A célon való túllövés, ha a nyelvoktatás céljával azt tűzzük ki, hogy az elemi iskolai tanuló a nyelvet tudatosan írja és beszélje. Erre még a középsiskola sem mindenkit képesít. Ez vitt bennünket tévuttra. Arra az utra, hogy szabályokon nyargalunk. A tananyag apasztása által föllélegessé váló nyelvtani órákból elegendő időt nyerünk magára az élő nyelvre, az igazi beszélnitűdásnak a mese és meséltetés által való gyakorlásra és a nemzeti nevelés alapjainak a történelmi mondák és mesék által már a népiskola legalsóbb osztályaiban való lerakására.

Még az osztatlan iskola is nyerhetne így hetenkint legalább egy órát a mesére. Az osztott iskolának pedig minden osztálya külön-külön egy, talán két órát.

Mennyit nyerne ez által az utóbbi időben méltán annyira hangoztatott nemzeti nevelés!

nak kellene lenni, de mit tanítanak magyarul? Uszni és lovagolni. Ott vannak a kaszárnya feliratok, mindenütt német. Pedig ezekre is ígéretet tettek.

Gabányi Miklós: Majd ha fagy, télen pedig azt mondták, hogy most fagy és nem lehet.

Olay Lajos: A magyar föld védelmére nézve intézkedést kér úgy, hogy addig, míg valaki meg nem szerzi a honpolgári jogot, földet ne vehessen. Az olasz borklauzula eltörlését sürgeti. Fél nagyon attól, hogy a vámszerződést a 14. szakasszal köti meg a kormány. De akkor féljen a miniszterelnök, mert az egész függetlenségi tábor erős ellentétben találja magával szemben. (A miniszterelnök hangosan nevet. Zaj a baloldalon.)

Várady Károly: Látjátok, mennyit ad rátok.

Olay Lajos: Akárhogy nevet is, de egyesek kivételével, a párt zömét fogja magával szemben találni. Az indemnitást nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Sághy Gyula: Miután az indemnitást bizalmi kérdésnek tartja, azt a kormány iránti nagy bizalmatlanságnál fogva, nem fogadja el. Így gondolkoznak elváratai is. A bizalmatlanság okait fejt ki. A kormány épp az ellenkezőjét tette mindannak, ami programjában és a szabadelvű párt programjában is benne van. Ha tekintetbe veszi a katonai intézetekben a magyar nyelv oktatását, úgy látja, hogy a generális tantárgyakat továbbra is németül tanítják, a közép- és felsőiskolákban továbbra is németül tanítanak. Megemlíti a vasúti sztrájkot, amelyet egy kis előrelátással meg lehetett volna akadályozni. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Sem a nemzethez, sem a kormányhoz nem méltó, hogy a kaszárnyákon — dacára a paritásnak — még mindig német a felirat. Birálja a kormány pénzügyi programját. A miniszterelnök kimondta elvűl a takarékoságot. A Széll-féle javaslatokat visszavonta, azokat redukálta s helyettük határozottabb, nagyobb kiadási javaslatokkal áll elő. A nemzeti állam kiépítésére a kormány programjával, különösen politikájával nem gondolkozhatunk, azzal abból nem lesz semmi. Ez a kormány a 67-es alapot is veszélyeztet, mert nem akarja elismerni, hogy a 67-es alapnak legtöbb alkotó eleme a paritás. Es épp a paritást nem akarja Tisza keresztül vinni, hanem közjogi konzervatívizmusból burkolózik. Apponyi az ő vezére, kinek kimagasló, ideális alakja köré most kevesen csoportosulnak, de hiszi, hogy azok a nagy igazságok, amelyek Apponyi programját képezik, a nemzet jobbait fogja köréje egy táborba gyűjteni. A javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Marjay Péter: Hogy a kormány hét hónapja uralkodik, az a buta szerencsének tulajdonítható. (Zajos derűltség.) Ez a szerencse kísérte a katonai kérdésben s más egyekben. Nem hallgathatja el, hogy az ellenzék többségének az engedékenységből ju-

A mesemondó gyermek lelkét ragadja magával a képzelem, szinte megihleti, s a kis mesemondó lelke ilyenkor nem másol, hanem alakít. Tessék megfigyelni a kisebb testvéreinek mesélő iskolás fiút, vagy leányt... Magam akárhányszor tapasztaltam, hogy egy és ugyanazon mesét minden gyermek más és más szavakkal és más szófüzettel ad elő. Azt meg senki sem vitathatja el, hogy történelmi mondáink- és adománinknál, meg nemzetünk szívét-lelkét visszatükröző népmeséinknél a nemzeti szellemű nevelésre jobb eszközünk sohasem volt és nem is lesz.

Maga a meseórák meseanyaga is készen esik kezünk ügyébe. A gyakorlati kivétel tehát ennek hiánya sem akadályozhatná. Bővebben vagyunk ugyanis a jobbnál-jobb mesegyűjteményeknek.

A népmesékre ott van például Benedek Eleknek, Móra bácsinak (Halász Ignácnak) remek mesegyűjteménye. (A régebbiek közül Arany László és Gyulai Pál gyűjteménye, a történelmi mondákra és eseményekre pedig Jókainak *«A Magyar Nemzet Története»* című, a mesehangján megírt nagy munkája.)

Annak tehát, hogy a legközelebbi tantervváltozás alkalmával a mese a tantervbe bejusson. — ebben az irányban sincsen komoly akadály.

Sürgessünk azért külön órát a mese számára! Ha bejut a tantervbe: az élő nyelv jut be általa az iskolába. És ha a mese lélekébresztő varázshatásával nem adhatunk is egy-egy Jókait, Petőfit vagy Arany Jánost nemzetünknek: lelki üdülést szerzünk növendékeinknek, játszva kapjuk magyar szóra az idegen ajkukat, levisszük a történelmet és vele a nemzeti érzés fölkelését a népiskola legalsóbb osztályaiba és a mesemondásban való gyakorlás által az összefüggő szabad előadásra, az igazi beszélnitudásra képesítjük tanítványainkat.

tott a kormány ezekhez az eredményekhez. A kormány eddigi működésének bírálása során, a vasúti sztrájkért is a kormányt okolja. Paposan mondja: Jaj a botránkozónak, de százsor jajabb a megbotránkozottnak. Most már nem lehetnek oly kedvesek, hogy minden zokszó nélkül keresztül engedjék a jelen javaslatot, ha van a kormányban fogékonyság, arra kéri, kormányozzon egy kissé nemzetibb irányban. A mulasztásokat veszi sorra. Ez a nemzet, olyan mint a beteg ember, megtörtött a gerinc oszlopa, a nemzeti középsztály. Apáink szerzeményei gyűntetek, bevándorlók, spekulánsok kezeiben vannak. A munkás osztály is siralmas helyzetben van. Ezt bizonyítja a kivándorlás s az a körülmény, hogy a munkásokat a szocialista izgatók köré sodorja. Sürgeti az adózás reformját a fokozatos adózással és a földadó leszállításával. Követeli az ingyen iskoláztatást. Szól a civilisárol. Az országot a mostani termés után éhínség fenyegeti s mégis ettől az éhínséggel fenyegetett országtól akarják elfogadni. A nagytrafikok reformját követeli, mert még sem járja, hogy toll és kétkötő kereskedők monopóliumot, kapjanak ily busás jövedelemhez. A Nagybecskereki Hirlapból felolvassa, hogy Nagybecskereken a legdrágább ajánlások adták oda a nagytrafikot, egy Strelinger Márk nevű békéscsabai egyének. Három város nagytrafikját pedig egy cégnek adták oda. Ezek után nem szavazza meg a javaslatot. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök szünetet ad.

Szünet után.

Elnök újra megvitja az ülést.

Várady Károly: Ott kezd, ahol Marjay beszédét végezte, a trafik kérdéssel. A Marjay által felolvasott cikk azt a vádat vágja a pénzügyminiszter szemébe, hogy az állami egyedúrások, a napfényt kerülő érdemekért osztogatja a kormány. Itt az állam károsításáról van szó és elvárja a pénzügyminiszter-től, hogy rögtön, beszéde után, felvilágosítást fog adni az esetről. Az állami pályázatoknál legutóbb már ugyszólván rendszerré vált, hogy a legdrágább ajánlatokat fogadják el, ami a vállalkozási kedvet nagyban csökkenti, de az erkölcsi alapot is megintgatja. A kormány politikája semmi előnyt nem biztosít a nép számára, megelhetését csak súlyosítja. A programjában tett ígéretet nem váltotta be és így bizalommal nem viselhetik irányában, az indemnitást nem is szavazza meg. (Helyeslés a baloldalon.)

A trafik-ügy.

Lukács László pénzügyminiszter: A képviselőház iránti kötelezettségből szólal fel. Marjay képviselő fölhozta itt a trafikok bérbeadását. Előre megjegyzi, jobban tette volna a képviselő, ha konkrét dolgot tud, előbb hozzá megy, figyelmezteti őt arra s aztán aktaszertileg tudna felvilágosítást nyújtani. De amit erről az ügyről most mond, azért elvállalja a felelősséget. Aki bírálni akar, annak előbb behatóan kell a kérdést tanulmányozni. Meggyőződtek hosszsa tanulmányozás után, hogy a házi kezelés kárral járt az államra s azért kellett a trafikokat bérbeadni. Mert fizetett tisztviselőkkel állami üzemet kezelni nem lehet úgy, nem kezelik azzal a lelkiismeretességgel, mint egy privát ember teszi azt. A tőzsdéket nyilvános pályázat útján adják bérbe s a pályázatokat elbírálják, 1. hogy finansziális szempontból jó-e, 2. az ajánlkozó megbízható-e, 3. önállóan fogja-e azt majd kezelni. A harmadik pontra kell a legnagyobb súlyt helyezni. Az ajánlatoknál nem mindig a legolcsóbbat fogadják el. A tapasztalat az, hogy olcsó ajánlatot tesznek s egy év múlva kérvényeznek, hogy nem tudnak megélni s kedvezményt kérnek. Ha a miniszterium látja, hogy az ajánlattevő a percből nem tud megélni, ha legolcsóbb is, nem adják oda. Az idézett lap cikke a legdrágább ajánlattevő érdekében íródott, kinek az őse, előde trafikos volt.

Lengyel Zoltán: Hát vannak már trafik-ösök is? (Derűltség.)

Lukács pénzügyminiszter: Aki Nagybecskereken kapta a trafikot, annak az ajánlata reális számítás szerint a legelőnyösebb volt, anyagi helyzete is garanciát nyújt s még az is melléte szót, hogy csakis trafikokkal foglalkozik. Mielőtt a szónok gyanúsító szavakkal állt itt elő, jobban tette volna, ha előbb meggyőződik a dolog lényegéről. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök a vitát bezárja s megállapítja a holnapi ülés napirendjét.

Az ülés 2 órakor végződik.

A honvédelmi költségvetés.

Budapest, június 14.

A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap délután 5 órakor Falk Miksa elnöklésével tartott ülésében tárgyalás alá vette a honvédelmi miniszterium 1904. évi költségvetésirányzatát.

Schmidt József előadó ismerteti a költségvetést, mely egészen normális és feltűnő az egyes tételeknél az emelkedéseket és eltéréseket a múlt évi költségvetéshez viszonyítva.

Mezőssy Béla kijelenti, hogy miután a honvédelmi tárca költségvetése a múlt évihez viszonyítva semmiféle lényeges változást nem mutat fel és így az országtól újabb áldozatot nem követel, bizonyos mértékig megnyugtató. Az önálló magyar hadsereget kívánja. Birálja a honvédség kiképzési rendszerét, amely a közös hadsereg reglementjét véve mintául, természetesen éppen olyan rossz, mint amazoké. A költségvetést nem fogadja el.

Justh Gyula elvi álláspontját jelzi, hogy az önálló magyar hadsereg hiva.

Komjáthy Béla: A függetlenségi párt eddig a honvédség költségvetését mindig megszavazta és ez a nézet csak akkor változott meg, mikor arra a meggyőződésre jutottak, hogy a honvédség önálló fejlesztését meg nem engedik s ez csak kiegészítő része a közös hadseregnek. Kifogásolja a Kolossváry pótlékára felvett összeget és ez ellen, mint törvénytelenes dolog ellen tiltakozik.

Zichy Aladár gróf kifogásolja, hogy akkor, amikor oly nagy összeget vettek fel a hadsereg költségeire, a honvédséget még sem egészítik ki tüzérséggel.

Lukács László miniszter méltánvossági alapon okolja meg a Kolossvárynak adott pótlékok.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter a Kolossváry ügyben csatlakozik a pénzügyminiszter előadásához. A felszólalók igen sötét színen festették a honvédség állapotát és ez az, hogy a honvédségnél több követelés nem áll elő, a hadseregnél pedig igen, erre megjegyzi, hogy a delegáció az 1905. évi költségvetéssel foglalkozott, itt pedig a honvédségnek 1904. évi költségvetése tárgyalatik. Kétségtelen, hogy szükséges lesz a honvédséget továbbfejleszteni s ezt elsőrendű kötelezettségnek tartja. A honvédség egészen önálló, tisztán magyar intézmény. A honvédelmi intézetekbe természetes, hogy eredeti honvéd, mint parancsnok nincs, mert ehhez tapasztalt ember kell, amelyet kénytelenek voltak a közös hadseregből venni. A széna- és zabszállítás nyilvános tárgyalásokon történik és ha itt per mobs kiadások történnek, azt be fogja szüntetni és rajta lesz, hogy a termelőkötől közvetlenül nagyobb mérvben szerzessék be a takarmányt. Az ellenőrzési szemlén való jelentkezés ügyében tárgyalások folynak. A bánásmód teljesen humánus és ha ez ellen vétenek, azt feltétlenül szigorúan megtorolják. Kéri a költségvetés elfogadását.

Justh Gyula és Komjáthy Béla rövid felszólalásai után Hsgedűs Sándor indítványozza, hogy Kolossváry pótléka dolgában a következő határozati javaslatot fogadja el a Ház:

A kivételes okból származó javaslatot a bizottság elfogadásra ajánlja azon határozott kikötéssel, hogy ez semmi irányban precedensül ne szolgáljon.

A csendőrségi költségeknél Zichy Aladár a maga részéről a csendőrség intézményét helyesli, de ma már hanyatlást tapasztal a kezdetéhez képest.

Justh Gyula kérdést tesz a csendőrségnél előforduló atrocitások tárgyában.

Nyíri Sándor miniszter: Visszaesést nem tapasztal. Természetes, hogy legjobb a függetlenség és a nősülés korlátozva is van, de úgy tudunk terhelve, hogyha minden kedvezményt elvonunk, nem kapunk megfelelő egyént. Rendeletet adott ki, hogy a legénységet oktassák ki teendőire a nyomozati eljárásban. Atrocitások ma már alig fordulnak elő s ha mégis előfordulnak, mindig megtoroltatnak.

A költségvetést részleteiben is elfogadták, valamint tudomásul vették a kapcsolatos s a véderőbizottság által előzetesen letárgyalt miniszteri jelentéseket.

A japán-orosz háború.

Budapest, június 14.

A harcterről semmi fontosabb hír sem érkezett. Az éjjel érkezett táviratok megerősítik ugyan, hogy a japánok tényleg előrenyomulnak s az oroszok Liaojangot csakugyan elhagyták s Mukdenbe vonultak vissza. Ez az utóbbi hír alig hihető, mert Kuropatkin ugyancsak ma érkezett tudósítás szerint 310.000 ember felett rendelkezik s ezzel a hadsereggel mégis csak felvette volna a harcot Liaojangnál. Meglehet különben, hogy az a háromszázöttez ember csak a papíron van meg s ha szüksege volna rá, Szibéria minden részéből előbb össze kellene szedni. Az előrsök naponként csatároznak ugyan, de nagyobb ütközet se szárazon, se vizen nem volt.

Mai távirataink a következők:

Port-Arthur alatt.

Tokio, június 14.

Togo tengernagy jelenté: E hó 10-én a japán hajóhadosztály a talienvani öbölben Sziao Pintau közelében négy torpedónaszádból vett észre, amelyeket Port-Arthurba üzött. A talienvani öbölben több mint 70 aknát pusztítottak el. Ezeket kivül még 30 uszóaknát, ezeknek egy részét már a Pecsili-öbölben ártalmatlanná tették.

Niucsvang, június 14.

Szombaton este Csungjongtól délkeletre elkeseredett ütközet volt, amely majdnem reggelig tartott. Reggel újabb japán csapatok tüntek fel és visszavonulást szinleltek. A csel sikerült. A 3000 főnyi orosz sereg egészen a Taotung-szorosig üldözte a hátráló japánokat, akik ott hirtelen megfordultak, harcra valóba fejlődtek és a rejtékhelyekből előtörő japán csapatokkal megerősödvé, megtámadták az üldözőket. Az oroszok részén 860 halott és sebesült volt. A megvert sereg a legnagyobb rendetlenségben menekült. Az oroszok tegnap 285 szállítóköcsival együtt ideérkeztek; agyon voltak csigázva és mutogatták sebeiket. Sokan az arcukon szenvedtek hatalmas vágásokat. A lovak legnagyobb része megsebesült. A japán sereg tovább nyomult előre.

Kuropatkin hadereje.

Szentpétervár, június 14.

Ez idő szerint, mint itteni jól értesült helyen állítják, Kuropatkin 310.000 főnyi sereg felett rendelkezik, amely tábori csapatokból, határőrségekből, helyőrségi csapatokból és kozákságból áll. Ezek közül 140.000 ember teljesen harcképes. Ez az a sereg, amely Liaojang környékén volt összpontosítva.

Berlin, június 14.

Egy stuttgarti lap, amelynek a harctéren tudósítója van, közli, hogy a harctéren az orosz tisztek unatkoznak és vágyódnak az ütközetre. Áprilisban történt, hogy a helyőrség két tisztjét főbe lőtték, mert kitudódott róluk, hogy kínaiaknak jó pénzért eladtak puskaport és golyókat, különben az ilyen visszaélés mindennapos, mert úgy a tisztek, mint a hivatalnokok között nagyon sok a gyűlevész nép és a büntetett ember. Így pl. egy *Szafrov* nevű volt rendőrtisztviselő, aki különböző bűnökért börtönbüntetést szenvedett, a harctéren egy kozák csapatnak a parancsnoka.

TÁVIRATOK.

Spanyolország és a hármasszövetség.

Berlin, június 14. Jól értesült részről és diplomáciai forrásból jelentik, hogy *Spanyolország és a hármasszövetség közt sohasem dőlött fenn titkos szerződés*; a 80-as évek kezdetétől 1895-ig, amikor aztán többé nem prolongáltatott, titkos szerződés volt Spanyol- és Olaszország közt, amely szerződésnek célja volt a Földközi tenger mellékén a politikai egyensúlyt biztosítani.

Az angol király utazása.

London, június 14. Az eddig történeti eihatózás szerint Edvárd király e hó 23-án éjfélkor Port-Viktóriából a Viktoria and Albert királyi yachton Kielbe utazik.

NAPIHIREK.

Budapest, június 14.

— (Időjárás.) A közép-európai maximum Oroszország délnyugati területére került és a déli depresszió alig változott, Angliában pedig tovább súlyyodt a levegőnyomás. Európában az idő meleg és Olaszország meg a Balkán kivételével, ahol jelentékeny esők voltak, száraz és jobbára derült maradt. Hazánkban az idő meleg és az ország déli részein esős, míg egyebütt száraz. Versecen és Bavanistyén zivatar volt.

Jóslás:

Meleg idő várható, helyenkint, főleg a déli részeken zivataros esőkkel.

Hőmérséklet: + 25-8 C. fok.

— (A éárné), mint Pétervárról jelentik, örömteljes családi esemény elé néz, amely augusztusban fog bekövetkezni.

— (A szász király állapota.) Drezdából jelentik: György király állapotában annyiban javulás észlelhető, hogy az elmúlt éjjel nem voltak légzési nehézségei. Erőállapota kielégítő.

— (Ujváry Béla ki üntetése.) Félhivatalosan jelentik, hogy Ujváry Béla kir. tanácsost, a *Neptanítók Lapja*-nak szerkesztőjét a VI. fizető osztályba léptették elő és szolgálattételre a közoktatásügyi miniszteriumba rendelték be. Ujváry Béla régi munkása a hazai kulturának. Sopronban volt a magyar irodalom tanára és mint a soproni irodalmi és művészeti kör és a szinpartoló egyesület titkára jelentékeny szolgálatokat tett a magyar nyelv és a nemzeti szellem terjedésének. Azután Budapestre került és átvette a közoktatásügyi miniszterium kiadásában megjelenő *«Neptanítók Lapja»*-nak a szerkesztését. Tagja az országos közoktatásügyi tanácsnak és a népiskolai könyvtárintéző-bizottságnak is. 1900-ban tagja volt a párisi kiállítás zsűrijének és a kir. tanácsosi címet kapta. A francia kormány pedig rendjellel tüntette ki. Ujváryt kartársai megválasztották az Eötvös-alap elnökének.

— (A trafik affér.) A képviselőház mai ülésén Marjay Péter református lelkész az indennitás ellen tartott beszéde folyamán a nagybecskereki nagytrafik bérletére vonatkozólag leleplezéseket tett. Beszédének befejeztével szünet következett és minden képviselő a folyosóra tódult. Marjay Péter éppen elviharátai üdvözlését fogadta szokimondásáért, mikor Hegedüs Sándor volt kereskedelmiügyi miniszter Marjay elé állva korholni akarta, hogy nem átalotta ilyesmivel előhozakodni.

— Szóltál volna nekem négyszem között, majd elintéztük volna a dolgot, de *református pap* létedre szégyelheted magadat ilyenekkel foglalkozni — hangzott Hegedüs intelme.

— Micsoda beszéd ez? Kikérem magamnak ezt a hangot. En nekem nem vagy sem egyházmegyei fő gondnokom, sem senkim, de még ha az is volnál akkor is visszautasítanám, mert én itt nem református szempontokat tekintek, hanem a közjót és közbiztosságot. Különben is van annyi politikai érettségem, hogy magam bíráljam meg eljárásomat és igazgassam elhatározásomat. Az ilyen piszkosságról le fogom rántani a leplet. — felelte önértetesen Marjay.

— Na, na, Péter! Volt már eset, hogy eleinte pattogtál, később mégis bocsánatot kértél — mente getődzött zavartan Hegedüs.

— Az nem áll, mert ma is azt állítom, amit akkor mondtam, hogy fogja be a száját az a miniszter, aki Magyarországot buzáját lebecsüli, no már pedig, aki azt mondja, hogy a magyar buza veszített sikértartalomban, az nem való magyar miniszteri székbe szolt *Marjay* célozva Hegedüs Sándornak miniszter korában tett egy kijelentésére és hozzá fűzte, hogy akkor csak a félreértéseket akarta eloszlatni, mikor kijelentette, hogy nem személyében támadta meg Hegedüst.

Hegedüs Sándor újból magyarázta a buza sikertartalmát illető kifejezését, Marjay azonban, dacára ennek, fentartotta korábbi kijelentését. A kellemetlen incidens nagy hallgatóságot vonzott a két vitatkozó köré s a kormánypárt és az ellenzék tagjai némán hallgatták a szövegét. Csak Telegdy József nem bírta megállni szó nélkül és azt a megjegyzést kockáztatta, hogy jobb lett volna otkolonnal meglocsolva feltálatni az ügyet. Több sem kellett azonban Kubik Bélának, aki eddig valóságos önmegtartózkodással hallgatott, most azonban már nem bírta tovább s kifakadt:

— Vitriolt, nem otkolont az egész társaságnak!

— (Kilencvenéves feleség, huszéves férj.) Valósággal regénybe illő házasság híre érkezik New-Yorkból. A házasság előzményei egészen a régi romantika szerint peregetek le s magát a házasságot érdekessé teszi az a körülmény, hogy egy kilencvenéves asszony lépett házasságra egy huszéves ifjával. *Foy James* nének hívják a tisztos matrózt, aki férje halála után nagyszabású fűzőgyárnak és sok millióért lett kissé nagyon magára hagyott árva tulajdonosa. Nemrégiben, hogy szomorúan szokott gyalogsétáját tette, egy kiálló kődarabban megboltolt és elesett. Egy éppen arra tartó *Hurd* Ernő

nevű diák rögtön odasietett, felemelte és szívélyesen támogatva, lakására vitte. Itt aztán a kilencvenéves milliomosné, aki mellesleg nem látszik többnek hatvan évesnél, kikérdezte az ifjú élete sorsáról. Mikor megtudta, hogy leckeadásból élő egyetemi hallgató, azzal az igérettel bocsátotta el, hogy érdeklődni fog iránta. Az egyetemen aztán *Foy James* né szimpáthiájával teljesen harmonizáló információkat kapott az ifjúról, miért is kinevezte őt titkárnak. E hivatalában *Hurd* Ernő olyannyira megnyerte az asszony tetszését, hogy följánlotta neki kezét és vagyonát. *Hurd* nem sokáig töprengett és az asszony rokonainak nagy elrökönyösödésére az eljegyzés megtörtént. Addig-addig intrikált azonban a rokonság, míg az ifjú valamiképpen eltávolították a szívében tavaszt érző matróna közeléből. De a viszony közöttük rózsaszínű, forró vallomásokkal telített levélké révén tovább folytatódott és csak erősödött, úgy hogy az elmúlt szombaton az esküvő a 90 éves *Foy James* né és a 20 éves *Hurd* Ernő között szerencsésen megtörtént.

— (Jovanovics János meghalt.) *Ujvidéki* tudósítónk táviratozza: Dr. *Jovanovics* (Zmaj) János szerb költő és népszerű író, aki az elhunyt Milán királyllyal rokon viszonyban állott, ma reggel 5 órakor a szerémmegyei Kamenica községben meghalt. Dr. *Jovanovics* eredetileg közigazgatási pályára készült, de már akkor nagyobb hajlandóságot érzett az irodalomhoz és rövid szolgálat után, melyet Ujvidék városában töltött, állásáról leköszönvén, a budapesti Thökölyánom felügyelője lett. Ezután hosszabb ideig mint orvos működött Belgrádban. Orvosi minőségében nagy irodalmi működést fejtett ki versben és prózában egyaránt. Számos angol és francia mű jelent meg *Jovanovics* fordításában és kiváló érdemeket szerzett a magyar költők, különösen *Petőfi* és *Arany* szerb nyelvre való átültetésében. A K. szfaludy Társaság emez érdemei elismerésül 1867-ben levelező tagjává választotta. Későbbi szerb költők nagyban méltatták *Jovanovics* irodalmi működését és legújában *Hadzsics Antal* tanulmányt írt róla. Az elhunyt költő 1833-ban született és így hetvenegy évet élt.

— (Gyászrovat.) *Sima* Ferenc, volt szentesi képviselő, a hányatott életű népríbia, mint New-Yorkból jelentik, június 1-én Fairportban Ohio államban meghalt.

— (Házasság) Ma délelőtt fél 12-kor kötött a VI. ker. anvakönyvi hivatalnál báró *Königswarder* Herman biharmegyei nagybirtokos házasságot *Soszna* Adolfiná szász kir. udv. operaezenkesnővel, *Soszna* József cs. és kir. nyugalmazott katonai karmester leányával. A vőlegény tanúja dr. *Stiller* Mór ügyvéd, a menyasszonyé dr. *Oláh* Dezső ügyvéd volt.

— (Zendülés egy községben.) *Aradról* jelentik: Az aradmegyei *Szemlak* községben a nép fellázadt a község határában levő 5000 holdas közalapítványi birtok bérlői ellen és oly fenyegető magatartást tanusit, hogy a hatóságok a legrosszabbtól félnek. A közalapítványi birtok régóta *Róth* Henrik, *Istvánfy* Béla, *Kövé* Márton, *Lukács* László és *Friedmann* Henrik bérletében van. Szemlakon, mióta a szocialista apostolok megtevesztették a népet, erős áramlat uralkodik az oláh kisgazdák közt, akik arra törekcsenek, hogy az állam az 5000 holdat parcellázva nekik adja haszonbérbe. Sok szó esett erről a parlamentben is, ahol *Rakovszky* István képviselő interpellált is, de a miniszter kijelentette, hogy gazdasági és szocialis okokból a mostani bérleti rendszer és a jelenlegi bérlők kívánatosak s így a szemlakai kérése nem teljesíthető. A szemlakai erre erőszakos eszközököz fordultak s halálos fenyegetésekkel terrorizálták a bérlőket. A mult héten mintegy négyszáz főnyi gazdatömeg bejárta az összes tanyákat és a nép határozataként proklamálták, hogy a bérlőket csak 1904. október 1-ig türik meg a bérletben. Majd a nép nevében felszólították a bérlőket, hogy június hónap 12-én, vasárnap értekezletre jöjjenek a szemlaki község házára. Az értekezletre csak *Istvánfy* Béla jelent meg, akit *halálos fenyegetések* árán arra bírtak, hogy ezer holdas bérletéről lemondjon. Majd óriási néptömeg élén *Istvánfy* nyilatkozatával felkeresték a többi bérlőket is, akik közül *Kövé* Márton ijedtében szintén aláírta a lemondást; *Friedmann*

Henrik azonban megtagadta az aláírást, amit azzal vettek tudomásul, hogy a kitűzött terminusig nem bántják. Róth Henrik és Lukács László a zendülés kezdetekor elmenekültek Szemlakról. A község teljes jorrongásban van és a nép hangulata annyira izgatott, hogy sürgős intézkedésre tizenkét csendőr már megjelent Szemlakon. De ez kevésnek mutatkozik a nép izgatottságával szemben és Aradról egy század katonaság indul ma Szemlakra és az ostrom-állapotot ki fogják hirdetni. Tömeges letartóztatás várható. Félő, hogy a zendülésnek véres kimenetele lesz.

— (Veszeloovszky rágalmozási pere.) Nyitrai tudósítónk jelenti: Nyitra vármegye közigazgatási bizottsága ma tartott ülésén foglalkozott Veszeloovszky Ferenc szenici képviselő rágalmozási perével. A bizottság felhatalmazta a királyi ügyvétséget, hogy Veszeloovszky ellen, mert ez a szenici főtisztviselő az állította, hogy megvesztegethető, emeljen vádat rágalmozás miatt. A határozat ellen Veszeloovszky felelkezett, de a bizottság a felelkezést mint nem hozzátartozót, visszautasította.

— (A budapesti cselédek.) A budapesti cselédiviszonyokra jellemző sorokat küldött be hozzánk egyik olvasónk. Nevezett arról panaszkodik, hogy Budapesten ma már jó és tisztességes cselédet nem lehet kapni még drága pénzen sem. Olvasónk keserves tapasztalatokat szerzett erről. Három hétig járta sorra feleségével nap-nap után az ugynevezett cupringerákat s a különböző egyesületeket, ahol cselédek közvetítésével foglalkoznak. De hiába. Végre is valahonnan Székelyországból hoztak egyet. Ez alatt a keresési idő alatt természetesen bő bepillantást nyert a mai cselédiviszonyokba. Egyik cselédszerzőnél időzve, például a következő párbeszédet hallgatta végig, amely a «szerző» ur és egy cseléd közt folyt le:

— Hát nézze, mindjárt be is állhat oda. A segédem elkiséri...

— Igen, de ott sok a gyerek!

— Azoknak van külön dajkájuk.

— Hát a koszt milyen?

— Délben négy tál étel, este friss vacsora. Nagyon jól élnek.

— Milyen az «ur»?

— Soha sincs ott. Különbösen nyájas és csinos ember.

— A fiuk nagyok?

— A legnagyobb tizenhat éves.

— Vízvezeték?

— A konyhában.

— A padlók?

— Festett. Nem kell vikszezni.

— Hányadik emelet?

— Első.

— A bér?

— Tizenkét forint.

— Tizennégyen alul nem megyek.

— De gondolja meg... Igazán pompás helye lesz... Nos... határozza el...

— Kezet kell csókolni az asszonynak?

— Azt nem kívánja.

— No jó, hát elszegődöm.

Másik cselédszerzőnél egy uriaszony és egy rokant cseléd diskuráltak. Olyan szánalmas képi leányzó, hogy ránézve, minden bűne eszébe jut az embernek.

— Dolog van-e sok? — kérdi.

— Kevés, — feleli az uriaszony. — Kicsit takarítani, kicsit mosogatni kell majd.

— Gyermek van-e?

— Nincsenek. Csak ketten vagyunk a férjemmel. En különben is — úgy sincsen más dolgom — mindenben segíték magának. Földszinten lakunk, a bolt a házban van s így nem kell sokat szaladgálnia sem.

— No jó. Mennyit fizet a nacssága?

— Nyolc forintot.

— Kilencért szolgáltam eddig is...

Végre is megegyeztek.

— (A pékek bünszövetkezte.) Megirtuk annak idején, hogy Kápolnai József sütősegédet május hó 20-án este három ember megtámadta, összeszurkálta s összeverte. Kápolnai oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy hetekig lebegett élet-halál között. A

megindított nyomozás során azután a legnagyobb meglepetésre az derült ki, hogy Kápolnai megtámadása a pékek szakegyesületének bizottsági ülésében előre elhatározott dolog volt s annak véghezvitelére Tatár Dénes és Molitorisz Gyula, az egyesület vezéremberei, pénzt adtak s ezen a pénzen fogadtak fel három sütősegédet, akik azután oly alaposan elbántak Kápolnaival. A rendőrség erre letartóztatta az egész diszes kompániát; a belügyminisztérium pedig szétozlatta ezt a veszedelmes szakegyesületet. Kápolnai támadói közül a rendőrség csak Sándor Mihályt és Molitorisz Gyulát tartóztatta le, mert a harmadik, Diller István, idejében megugrott. A szakegyelet e bérence 300 koronát kapott, hogy a véres tett végrehajtásában segítse. Diller a merénylet után Fiuméba szökött, hogy onnan Amerikába vitorlazzék át, de még Fiumében elitta és elkártyázta pénzét. Szüksős helyzetében táviratilag kért Tatártól újabb pénzt. Tatár küldött is neki és arra kérte, hogy jöjjön vissza, mert szüksége van jó barátokra. Diller egy nappal Tatár letartóztatása előtt érkezett a fővárosba. A bujdosó péklegényt első utja Tatárhoz vezette. A rendőrség azonban ekkor már állandóan figyeltette Tatárakat s így terelődtött a gyanu Dillerre is. A pékvezérek letartóztatása után Diller ismét megszökött. Tegnap azonban Pécssett elfogták. Azt hiszik, hogy ő rejtette el a szakegyesület hiányzó pénztárállományát, a 10.000 koronát és az ellenállási pénztár titkos alapját, amely a beavatottak becslése szerint 50.000 koronát tett ki.

— (Egy gépgyár lángokban.) Veszedelmes tűz pusztított ma reggel a külső Váci-úton 142 szám alatt levő Lang L.-féle gépgyárban. A hatalmas gyártelepen, amely tizenkét épülethöz áll, a nyers vasat felvonó helyiség kéményéből keletkezett a tűz. — A tűzoltóság részéről az V., VI. és II. kerületi és a központi tűzoltóságok vonultak ki Markusovszky segédtiszt vezetésével. Magukkal vitték a gőzfecskendőket is. Amikor kiértek, már nem akadt dolguk, mert a tüzet a gyári tűzoltók elfojtották, mielőtt nagyobb veszedelem támadt volna.

— (A tartalékos vasutasok elbocsátása.) Tegnap és ma bocsátották szabadságra a királyi parancsral mozgósított tartalékos vasutasokat. A mozgósító parancs 8000 embert állított az államvasutak szolgálatába. A mozgósított vasutasok különben nem is jártak rosszul. A katonaság ugyanis teljes nagy gyakorlathoz veszi azt az ötven napot, amelyet a királyi parancs kényszere alatt vasuti szolgálatban töltöttek. A honvédségnél minden közlegény 38 és él krajcárnyi zsoldot kapott, de a közös hadseregbeliek naponként 49 és fél krajcárt kaptak, mert ott komolyan vették a mozgósítást s a rendes hadi zsoldot adták a bevonult póttartalékosoknak. De emellett a szolgálatadó vasut is fizette az egész háborús időre teljes illetményüket s ekképpen a mobilizált vasutasok ma és tegnap, amikor a leszerelés az üllői-úti Mária Terézia-kaszárnyában és a honvéd-kaszárnyában végbement, egész kis tökétt vittek haza a megtakarított katonai zsold fejében.

— (Az állóhelyek kérdése.) A villamos vasuti állóhelyek megszüntetése óta a vállalatoknak, a fővárosnak s a rendőrségnek minden hónapban jelentést kell tennie a szerzett tapasztalatokról. A városi villamos vasutársaság ma tett jelentést a tanácsnak a májusi forgalomról. A jelentés szerint a vállalat hétköznapokon 28, vasárnap 60 kocsival jár többet, mint tavaly, a körtorgalmi vonalon a pótkocsi közlekedését fölöslegesnek mondja. — A rendőrség is bejelentette a tanácsnak tapasztalatait, amelyek szerint a forgalmat a vállalatok minden akadály nélkül bonyolítják le, csak vasárnap este kíván több pótkocsi.

— (Női gyászruhák.) Gyászruhák alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és aljhossza.

x Fölhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-dívatáruháza.

x Páratlan a maga nemében a Müllert Albert ur (Budapest V., Kálmán-utca 18/H sz.) által feltalált

kettős villamos delejes kereszt R. B. 86967. sz., mely nemcsak az emberi szenvedéseknek legnagyobb részét szünteti meg, de jótékonyan hat az egészséges szervezetre is, mert az esetleg fellépő kóros tüneteknek elejét veszi. Többek között igen hatásos gyógyszer az általános gyöngeségnél és reszketésnél, amint ezt Werner József ur (Nasá Slawonia) Müller Albert urhoz intézett elismerő levelében hálálkodva elismeri.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* «Romeo és Julia» két vendéggel jelent meg a Nemzeti Színházban hétfőn este. T. Hadrik Anna asszony játszotta Juliát, a női érettségnek és keleti megfontoltságnak érdekes vonásaival, melyek kissé távoli állanak a lobbanékony, bár csak 14 éves olasz leány költői alakjától. Tóth Elek, a nagyváradi színház tagja, csinos színpadi jelenség, csak kellemetlen orrhangon szeret beszélni, ami Mercutio szerepének teljességgel nem használt. A nyári előadás érdeklődő töldsint előtt folyt le, mely lelkesen tapsolta a vidéki vendégeket.

* Kapuzás a Nemzeti Színházban. A Nemzeti Színházban e szezonban ez az utolsó hete, melyet egészen a vendégjátékok töltenek be. Holnap Tóth Elek, a nagyváradi színház tagja folytatja szereplését a «Monna Vanna» Prinziálle szerepében; csütörtökön pedig a «Közönyt közönyvel» Polilla szerepében lép fel. Pénteken a «Sötétség» kerül színre s ez egyszersmind az utolsó előadás.

NYILTTÉR.*

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A vecsési apagyilkosság. Bayer Márton vecsési gazdaember háza állandó családi viszály és civakodás tanyája volt. Mindezt az okozta, hogy az öreg Bayer Márton ráadta magát a pálinkaivásra. Legidősebb fia, Bayer József ezért folyton szemrehányásokkal illette. Ez év január elsején az öreg Bayer ismét pálinka mellett ünnepelte az újév napját Singer Mór vecsési pálinkamérésében. Később fia is bevetődött Singerhez s midőn ott látta apját, durva isten-káromló szavakkal illette s kimenet oda kiáltott az öreghez:

— Gyere csak haza, majd leszámolok veled!

Délután, midőn hazakerült az öreg Bayer Márton, fia és közte oly parázs verekedés támadt, hogy csak második fia, Márton és a szomszédok tudták szétválasztani. Kis vártatva kint az udvaron újra kitört a harc köztük s ekkor az öreg kiutasította házából szitkozódó fiát, mire ez öklével olyat vágott apja halántékára, hogy nyomban összeesett és rövid idő múlva meghalt.

A pestvidéki törvényszék esküdtbírósa halált okozott súlyos testi sértés miatt vonta felelősségre Bayer Józsefet, aki azzal védekezett, hogy az eset alkalmával tökrészes volt, elannyira, hogy nem tudta, mit cselekszik. Az esküdték azonban bűnösnek mondták a nevezett büntetben s ezért 8 évi fegyházra ítélte a törvényt alkalmazó bíróság.

A kir. Kuria Sebastyén Mihály elnöke alatt s Neuberger Ignác előadásában ma a semmisségi panasz elutasításával hozzájárult az esküdtbírósa ítéletéhez.

— A vasutasok pöre gyorsításában. A vasuti 13-as bizottság pörének tárgyalásán a védők kívánságára tudvalevőleg a büntetőtörvényszék hites gyorsírókat fogadott fel, akik szóról-szóra stenografáltak a vasutasok ügyében az egész főtárgyalást, kezdve a vádlottak kihallgatásától egészen a perbeszédok befejezéséig. Ez a gyorsítás a védők költségére ment, akik a stenografussal megállapodtak abban, hogy minden óráért harminc koronát fizetnek. Ez nagyon fényes honorárium még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy az egy órán át stenografált rész átírása újabb három órát vesz igénybe. A bíróság összesen hét napig tárgyalt és naponként nyolc órán keresztül. Így hát a stenografálás ötvenhárom harminc korona, vagyis ezerharmincnyolcvan koronába került. Minthogy pedig a védők a vasutasoktól alkalmasint nem valami fényes honoráriumot kaptak, bizonyára a két stenografus járt a legjobban.

KÖZGAZDASÁG.

Választmányi ülés a Köztelken.

Budapest, június 14.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya, úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága ma délelőtt gróf Dessewffy Aurél elnökölete alatt ülést tartott a Köztelken.

Az igazgató-választmány a Szesztermelők Országos Egyesülete által rendezendő szeszkiállítás rendező-bizottságába Forster Géza igazgatót küldte ki. Rubinek Gyula orsz. képvis., ügyvezető titkár bejelentette, hogy a Magyar Gazdaszövetség augusztus 29-én a *veszprémi kiállítással* kapcsolatosan *agrár-kongresszust* óhajt az aktuális kérdések megbeszélése végett rendezni. Felhívta az O. M. G. E.-t, hogy a kongresszus rendezésében vegyen részt.

Az igazgató-választmány hozzájárult a Szövetség kéréséhez, eszerint a *veszprémi kongresszust* a Gazdaszövetség, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület karöltve rendezik. Tudomására hozta ezután előadó a választmánynak, hogy a földművelésügyi miniszter egy régóta húzódo ügy aktív zárta le, amidőn megengedte, hogy az *oklevél nem bíró gazdatisztek gyakorlati vizsgát* tehesse, amely képesíti őket mindazon jogok elnyerésére, amelyeket a gazdatiszti törvény az okleveles gazdatisztek részére biztosít. A választmány ezt tudomásul vette.

Hosszabb vitát idézett elő az az előterjesztés, amelyben Rubinek Gyula a közgazdasági szakosztálynak az *agrár-szocializmus ellensúlyozására* szükséges kormányintézkedések tárgyában hozott határozatát ismertette. Az igazgató-választmány a javaslatot magáévá tette gróf Dessewffy Aurél által javasolt a pótlással, hogy az O. M. G. E. felkéri a gazdasági egyesületeket és ezek figyelemztessék a munkaadókat, hogy az aratási szerződések pontról-pontra való betartására ők maguk törekedjenek leginkább.

Az O. M. G. E. kivándorlási bizottságának megbízásából Buday Barna előadó memorandumot dolgozott ki, melyet a választmánynak bemutat. A memorandum ismételt felhívja a kormány figyelmét arra a tapasztalati tényre, hogy a Galiciából, Romániából és Oroszországból hozzánk bejövő proletár elemek népünk gazdasági életét megrontják. És az eddig is fölötté károsnak bizonyult bevándorlás ezután csak fokozódni fog, miután minden állam egyre nagyobb szigorral védekezik a proletarizmus veszedelme ellen. Sőt újabbban Anglia, a szabad verseny hazája is erélyes övörendszabályokkal igyekszik megolthatni népét a káros bevándorlástól. Ennélfogva a nemzetközi proletárok mindinkább Magyarország felé szorúlnak, hová nyílt ut vezet. Habár nagy kárát láttuk is ennek a bevándorlásnak, idáig nem tettünk ellene semmit. Az 1886. évi XXII. tc. idevágó szakasza tudvaleg végrehajtatlan maradt s az 1903-ban alkotott új törvény életbe léptetve a mai napig sincs. Nagy nyomtatékkal sürgeti tehát a memorandum a külföldiek itt lakhatásáról, meg a határrendőrségről szóló törvények életbeléptetését, de egyidejűleg szükségesnek tartja azt is, hogy a külföldiek itt lakhatásáról szóló törvény övörendszabályai szigoritassanak. Kívánja nevezetesen a határszélen *néhány bevándorló állomás kijelölését*, melynek átélése kötelező legyen azokra nézve, akik tartós kereset s állandó itt tartózkodás céljával vándorolnak be. Ezenkívül *a lakhatási engedély, valamint a leteleplési engedély kiadását szigorú, fokozatos ellenőrzés és felelősség tárgyává kívánja tenni.*

A memorandumot az igazgatóválasztmány egyhangú helyesléssel elfogadta, azt sürögösen a kormány elé terjeszti. Egyttal elhatározta, hogy amennyiben szükséges mutatkoznak, *ez év őszén a károk és veszedelmes bevándorlás ellen tiltakozó, országos akciót indít meg.*

Dr. Arkóczy Richárd a *kisgazdáknak a katonai szolgálat alól való mentesítése* tárgyában hozott szakosztályi javaslatot terjesztette elő, amelyhez az igazgatóválasztmány hozzájárult.

Forster Géza igazgató az *idegenek birtok-*

szerezése tárgyában terjesztett elő javaslatot. Kívánja többek közt, hogy a kormány egy *járadék-bankot* alakítson, amelyhez egy földbirtok ellenőrző és szabályozó bizottság szerveztessék. Ez a bizottság elővásárlási jog alapján megakadályozza az eladásra kerülő birtokok elköttyvetését, vagy oly kezekbe való jutását, amelyeknek térfoglalása nem kívánatos. A volt urbéri birtokokat csak oly magyar állampolgár vásárolhatja meg, aki maga is gazdálkodik.

Az *idegen állam alattvalói*, ha birtokot vetnek és a magyar állampolgárságot meg nem szereztek, *külön adót fizessenek*, ugyanígy a külföldön minden fontosabb ok nélkül élő magyar földbirtokosok is. Idegenek által vett birtokon ne legyen szabad csak magyar állampolgár erdő- és gazdatisztek alkalmazni. Végül óhajtja még, hogy ezeknek az intézkedéseknek a kötetlen kereskedelmi szerződések gátol ne szolgáljanak. Végül, hogy az idegenek birtokstatisztikáját a földművelésügyi miniszter állítsa egybe s arról állandó nyilvántartást vezessen.

Órgróf Pallavicini Ede a javaslat első részét úgy kívánja módosítani, hogy az elővételeket eszközölő járadékbank ne legyen spekuláló pénzintézet, hanem egy speciális, a vezetésében oda nem való elemeket kizáró országos intézmény.

Bernát István azt kívánja, hogy a földművelésügyi miniszter időnkint tegye közzé a birtokforgalmi statisztikát, az idegenek birtokszerezéséről vezetett nyilvántartást.

A választmány a javaslatot a felszólalások értelmében kiegészítve elfogadja.

Országos gazdakongresszus Veszprémben. Megirtuk volt, hogy a «Magyar Gazdaszövetség» elhatározta, hogy a «Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület» kezdeményezésére Veszprémben a folyó évi augusztus hó 28-án megnyitandó *veszprémi kiállítással* kapcsolatban egy a kassaihoz hasonló országos gazdakongresszust hív egybe Veszprémben. Ezen országos gazdakongresszus előkészítésére kiküldött bizottság élén Rubinek Gyula és Bernát István ma tartották előkészítő értekezletüket a «Köztelken»-ben a kezdeményező Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület kiküldöttével, amikor egyértelmű megállapodásra jutottak a rendezésre vonatkozólag. A veszprémi gazdakongresszus részletes programja a jövő hó elején fog szétküldetni.

Mezei munkások csábítása Németországba. Különösen németajku vidékekről, magas munkabéréssel kecsegtetve, mezei munkásokat csábítanak Németországba, akik közül azonban igen sokan csalódpénzükből kifosztva kénytelenek hazatérni. Erre való tekintettel, mint felhivatalosan jelentik, a belügyminiszter felhívta a hatóságok figyelmét a «Centralstelle zur Beschaffung Deutscher Ansiedler und Feldarbeiter» nevű berlini ügynökség üzemeltetőire, mely a németajku vidékeken toboroz munkásokat és telepeseket Németországba. A belügyminiszter utasította a hatóságokat, hogy ahol Németországba mezei munkára való kiutazás céljából mozgalom észlelhető, az *ügynököket nyomoztassa ki és indítson ellenük meglórló eljárást.* A munkásokat pedig az ügynökök csalárd üzemeltetői felől világosítsa fel.

Országos baromfiállítási Miskolcon. A Baromfi-tenyésztők Országos Egyesülete a Borsodvármegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve, Borsod vármegye és Miskolc város anyagi támogatásával f. évi október hó 1-2-án országos jellegű *baromfiállítást* és vásárt rendez Miskolcon. Borsodmegye törvényhatósága és Miskolc város eddig még nem tapasztalt jelentékeny anyagi támogatásban részesíti a kiállítást, amennyiben rendezési költségekre és díjakra 3000 koronát szavazott meg, azonkívül a város díjtalanul átengedte a kiállítás céljaira a népkertet, úgy, hogy a rendezőségnek mintegy 3 kat. hold terület áll rendelkezésre megfelelő fedett helyiségekkel. A vásár, illetve kiállítás egyike lesz a legnagyobbaknak, sikerét biztosítja az is, hogy a cserebaromfiak kiosztásához szükséges állami baromvásárlást is itt eszközlik.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

A mai nap, miután a külföldi tőzsdékről magasabb árakat jelentettek, mig nálunk a termés kilátá-

sok állítólag kedvezőbbek, szilárd irányzatban indult s az áremelkedés, mivel a tőzsdei hangulat nyugodtabb, nem volt oly rohamos, mint a legutóbbi hetekben. A spekuláció egy része iparkodik a már meglevő hasznát biztosítani s érdekeltségét lebonnyolítja, míg a másik része újabb s leginkább hausse-érdekeltségbe bocsájtkozik. Több helyről jelentik, hogy a rozsa már a kalászkokra is átment s ennek fejlődésétől vélik a további áremelkedést függővé tenni.

A mai nap, mondhatni, teljesen a külföldi tőzsdék szilárdabb irányzata hatása alatt állott. Azonban a spekuláció csupán az amerikai tőzsdék magasabb árjelentéseit eskomptálta, mivel a Berlinből érkezett 1 márkával magasabb árjegyzést már nem honorálta. Malmaink is ma jobb vételkedvet tanúsítottak s körülbelül 30.000 mm. búzát váltottak magukhoz 10 fillérig magasabb áron.

Készáru-piac.

Buza jobb vásárlási kedv és megfelelő kínálat folytán az irányzat kellemesebb volt. Elkelt ca 30.000 mm. 5-10 fillérel magasabb áron.

Rozs néhány fillérel drágább.

Zab 5 fillérel emelkedett.

Arpa kellemesebb.

Tengeri 5 fillérel drágább.

Buza:

Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 9.52-5 korona, 400 mm. 80 k. 9.52-5 korona, 1000 mm. 80 k. 9.50 korona, 500 mm. 80 k. 9.50 korona, 400 mm. 80 k. 9.50 korona, 800 mm. 80 k. 9.50 korona, 200 mm. 80 k. 9.40 korona, 100 mm. 80 k. 9.50 korona, 400 mm. 80.5 k. 9.50 korona, 600 mm. 80.5 k. 9.50 korona, 650 mm. 80.5 k. 9.50 korona, 100 mm. 80 k. 9.42-5 korona, 300 mm. 79.5 k. 9.40 korona, 300 mm. 79.5 k. 9.40 korona, 300 mm. 79.5 k. 9.5 korona, 400 mm. 79.5 k. 9.425 korona, 200 mm. 79.5 k. 9.37-5 korona, 300 mm. 79 k. 9.52-5 korona, 200 mm. 79 k. 9.30 korona, 600 mm. 78 k. 9.45 korona, 2000 mm. 79 k. 9.40 korona, 300 mm. 78 k. 9.22-5 korona, 100 mm. 77.8 k. 9.22-5 korona, 100 mm. 78 k. 9.22-5 korona, 1050 mm. 79.7 k. 9.140 korona.

Mezőhegyesi: 2000 mm. 78 k. 9.32-5 korona.

Féjermegyei: 500 mm. 78 k. 9.15 korona, 150 mm. 77 k. 9. — korona, 100 mm. 76 k. 8.85 korona, 500 mm. 75.5 k. 8.85 korona.

Pestmegye vidéki: 1000 mm. 77 k. 9.05 korona.

Tolnai: 1800 mm. 76-6 k. 9.00 korona.

Marosmenti: 1800 mm 77-8 k. 9.30 korona.

Bánsági: 1850 mm. 78-5 k. 9.30 korona.

Bácskai: 200 mm. 78 k. 9.30 korona.

O.-Becsei: 2040 mm. 77 k. 9.30 korona.

Dunai: 1500 mm. 77-4 k. 9.05 korona, 900 mm. 77 k. 8.95 korona.

Mind 3 óra.

Rozs: 500 mm. 6.52-5 korona, 800 mm. 6.50 korona, 500 mm. 6.50 korona, 200 mm. 6.50 korona, 300 mm. 6.50 korona, 100 mm. 6.45 korona, 100 mm. 6.40 korona, 200 mm. 6.50 korona.

Zab: 100 mm. 5.95 korona, 100 mm. 5.90 korona, 100 mm. 5.85 korona, 100 mm. 5.72-5 korona, 250 mm. 5.70 korona, 270 mm. 5.67-5 korona.

Tengeri: 100 mm. 5.35 korona, 100 mm 5.32-5 korona, 100 mm. 5.27-5 korona.

Érték-tőzsde.

Tartott irányzat mellett a forgalom mindvégig igen szűk mederben mozgott. Az üzlettelenség a déli tőzsdén tetőfokára lépett s ekkor még a hitelrészvények árfolyamát is csak alig lehetett megállapítani. A helyi piacon a Magyar aszfalt részvények magasabban keltek el.

Az előtőzsdén jegyezték:

Osztrák hitel	640.—	640.75	640.75	—
Magyar hitel	745.—	745.25	745.25	—
4% koronajáradék	97.15	97.15	—	—
Leszámitolóbank	448.50	448.50	—	—
Jelzálogbank részv.	499.50	499.50	—	—
Rimamurányi	484.50	484.50	484.50	—
Államvasut	634.50	634.50	634.50	—
Városi villamos	330.50	330.50	331.75	—
Budapesti közuti	572.—	572.—	572.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	640.—	—	—	—
Magyar hitelrészv.	744.—	—	—	—
4% koronajáradék	97.15	—	—	—
Leszámitolóbank	448.50	—	—	—
Jelzálogbank részv.	499.50	—	—	—
Rimamurányi	484.50	—	—	—
Államvasut	634.—	—	—	—
Városi villamos	330.50	—	—	—
Budapesti közuti	572.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvátalat.

Becslési áron alul adatnak el még a lent felsorolt cikkek, mivel azok többé raktáron nem lesznek.

1 elegáns Sephir pongyola	becsár 5.-	eladási ár	2.50 frt
1 remek delain pongyola	12.-	5.-	
1 remek szövet felsőszoknya	12.-	5.50	
1 gyönyörű angol szövet v. luster-alj	10.-	4.50	
1 remek f. selyemfényű cloth alsőszoknya	6.50	3.-	
1 selyem tafti alsőszoknya (szuhó) csipkedésszel	16.-	7.50	
1 elegáns tavaszi Havelok finom ancol kelmékből	16.-	7.75	
1 finom szövetszövet minden színben	25.-	10.-	
1 legfinomabb selyemblouz	15.-	6.-	
1 remek costum, kabát és alj	24.-	12.-	
1 doubl. szövetgallér, kockás belselével	14.-	8.-	
1 finom selyemruha, elegáns, dus díszítés	45.-	12.-	
1 finom utazó köpeny	12.-	6.50	
1 tiszta cérna abrosz, 6 szalv. ajour széllel	9.-	3.25	

1 tolltartó ágyhuzat, erős, mint a bőr, 80 rőf	becsár 9.50, eladási ár 6.- frt
1 Plus-pápa vászon, remek min.	9.50, 5.25
1 vég tiszta len crész, al- kalmi vétel	22.-, 12.50
1 ablakra v. csipkefüggöny, remek minta	4.50, 2.25
1 tot. vászon pohártörő	2.40, 1.60
1 smyrna-szőnyeg, 260 sz., 8 m. h. 1 méter valódi spargaszőnyeg, tartós minőség, 90 széles	18.-, 8.50
1 méter ugvanaz, 65 széles	1.25, .95
1 méter ugvanaz, 85 széles	1.10, .70
1 vég irlandi vászonj 54 rőf	17.-, 9.25
1 ch. ne paplan, 3 személyre, ujd.	12.-, 5.50
1 valódi clothpaplan, remek min.	8.50, 4.25
Vászon ingek	1.50, .65
gazdagon díszítve	3.-, 1.50
1 ruhára való remek delain 7 mtr. minden színben	3.75
1 ugyanaz másfajta delain 7 méter	2.10

1 ruhára való fekete kamgarn, 120 széles, 5 m. 5.25 frt	
1 teljes blouza való tiszta selyem, 4 méter	becsár 7.-, eladási ár 2.50
1 vég rumburgi vászon, 38 m.	19.50, 9.75
1 vég damaszt csinrat ágynemű, csikos vagy virágos	13.-, 6.50
1 vég cérna kanavász 80 rőf	9.90, 4.95
1 ágó és asztalkészlet (3 drb)	10.50, 5.25
1 a legfin. nehéz minőségű	17.-, 8.50
1 ablakra való szövetfüggöny	2.30, 1.15
1 a legfinomabb nehéz minőségű	2.50, 1.25
1 tucat finom zsebkendő	1.50, .75
1 a legfinomabb	2.50, 1.25
1 a legfinomabb cérna hat szt, tet	5.-, 2.50
1 mirtus-koszoru, fátállal együtt	6.-, 3.-
Csodáló lepedő-vászon, gyepen fehéritett	16.-, 7.75
Agó elé való remek minta smyrna	.75, .38
1 legjobb fajta smyrna	3.60, 1.80
1 kész vászonlepedő	1.90, .95

Minden vevő 10 korona rendelésre egy smyrna szőnyeget kap teljesen ingyen és egy életnagyságu krétarajz-arc képet.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

SZINHÁZAK.

Szerda, 1904 június 15-én.

M. kir. Operaház.

Hunyadi László.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerette: Erkel Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Nemzeti színház.

Monna Vanna.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Maeterlinck. Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínház.

Casanova.

Regényes operette 3 felvonásban, előjátékkal. Szövegét írta: Faragó Jenő. Kezdeté fél 8 órakor.

Vigszínház.

Csók pirulák.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Hennequin és Bilhaud. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

A szevillai borbély.

Vig opera 3 felvonásban. Zenéjét szerette: Rossini. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

Spanyolország.

Irta: Pekár Gyula. 199 vetített képpel, spanyol táncal és 3 teljes bikaviadalt ábrázoló mozgólényképpel. Zene-kísérettel. A bikaviadalt bemutató mozgólénykép tartama 15 perc. Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.

A vasgyáros.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Ohnet György. Kezdeté fél 8 órakor.

A városligeti nyári színház.

A chanssonette.

Vig operett 3 felvonásban. Zenéjét szerette: Dellinger R. Kezdeté fél 8 órakor.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a

KALAP-KIRÁLY

tavaszi előszórónak különlegességeire

Budapest, Kossuth Lajos-utca

(Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben ellátott specialista. Divatlap küldetik. 253

SCHMIDT M.

szíjgyár, ó, nyerges és bőrdandós
Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25.
Kocsizó- és lovagló-szerszámok.
359 Mindennemű utazóbőröndök.

Megrendelések és javítások pontosan és rutinyosan eszközölköttek.

Megjelent!

A „Kiviteli Cimtár“

III-ik magyar kiadása.

Ára 5 korona. Ara 5 korona.

Kapható a Kiviteli Cimtár kiadóhivatalában
Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

**Brázay-féle
sósborszesz.**

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van.
Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

**Családi
Regénytár**

Egy kötet ára
1 korona.

Megrendelhető a
Szent-István-Társulat
könyvkiadóhivatalában
Budapest,
Szentkirályi-utca 28.sz.

Hirdetéseket
felvesz a
MAGYARSÁG
kiadóhivatala.

Kedvezmény t. olvasóközönségünknek!
Budapesti Bazár

dus tartalmu, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap.

Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként

Egy korona 50 fillér,

a kik azonban kiadóhivatalunknál, VIII., Szentkirályi-utca 28. rendelik meg, azoknak jóval mérsékelt ár mellett, kedvezményképen

1 korona 30 fillérért

szállítatjuk.

A „Budapesti Bazár“ bármely hónap elsejétől megrendelhető

A Budapesti Bazár minden számában kitűnő szépirodalmi rész, 40-50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézimunkákat tartalmazó szabásív, díszes boríték van. A szabásminták magyarázata világos és könnyen megérthető.

A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kereső urinőknek és a munkás szabónőnek egyaránt szüksége van ez

olcsó magyar divatlap a.

Budapesti Bazár megjelenik havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

BÜTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kiviteig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre **MEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körut 8. (Ándrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

A „HARISNYAKIRÁLY“

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a. Elismert legjobb harisnyal. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak

